

2008-11-10

B E S L U T

Carnegie Investment Bank AB
103 38 Stockholm

FI Dnr 08-10273

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Återkallelse av Carnegie Investment Bank AB:s tillstånd

Finansinspektionens beslut

(att meddelas i dag kl. 15.00)

1. Finansinspektionen återkallar, med stöd av 15 kap. 1 § andra stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, tillståndet för Carnegie Investment Bank AB (516406-0138) att driva bankrörelse.
2. Finansinspektionen återkallar, med stöd av 25 kap. 1 § lagen (2007:528) värdepappersmarknaden, Carnegie Investment Bank AB:s (516406-0138) samtliga tillstånd att bedriva värdepappersrörelse. Tillstånden avser
  - a) mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument enligt 2 kap. 1 § 1 lagen om värdepappersmarknaden,
  - b) utförande av order avseende finansiella instrument på kunders uppdrag enligt 2 kap. 1 § 2 lagen om värdepappersmarknaden,
  - c) handel med finansiella instrument för egen räkning enligt 2 kap. 1 § 3 lagen om värdepappersmarknaden,
  - d) diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument enligt 2 kap. 1 § 4 lagen om värdepappersmarknaden,
  - e) investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument enligt 2 kap. 1 § 5 lagen om värdepappersmarknaden,
  - f) garantigivning avseende finansiella instrument och placering av finansiella instrument med ett fast åtagande enligt 2 kap. 1 § 6 lagen om värdepappersmarknaden, och
  - g) placering av finansiella instrument utan fast åtagande enligt 2 kap. 1 § 7 lagen om värdepappersmarknaden.
3. Finansinspektionen förordnar att Carnegie Investment Bank AB:s (516406-0138) tillstånd att registreras som förvaltare av fondandelar enligt 4 kap. 12 § lagen (2004:46) om investeringsfonder förfaller i samband med återkallelsebeslutet i punkten 2.

4. Besluten i punkterna 1-3 ska gälla omedelbart.
5. Carnegie Investment Bank AB (515406-0138) ska, senast sex (6) månader efter dagen för beslutet, till Finansinspektionen komma in med uppgift om att den tillståndspliktiga verksamheten har avvecklats. Uppgiften ska vara bekräftad av bolagets revisor.
6. Finansinspektionen beslutar med stöd av 15 kap. 4 § första stycket lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 6 § första stycket lagen om värdepappersmarknaden att avvecklingen av verksamheten ska ske enligt de förutsättningar som anges i **bilaga 1**. Carnegie Investment Bank AB ska senast en månad efter dagen för beslutet inkomma med en precisering av hur avvecklingen kommer att hanteras.

Beslutet kan överklagas till länsrätten, se **bilaga 2**.

Sammanfattning

Den tidigare varningen och FI:s tillsyn

Carnegie Investment Bank AB (Carnegie eller banken) meddelades en varning genom Finansinspektionens (FI) beslut den 30 september 2007. Grunden för beslutet var bl.a. att Carnegie hade brustit i sin interna styrning och kontroll vilket i sin tur innebar att banken saknade förmåga att hantera de risker som låg i verksamheten. FI fann grund för återkallelse av bankens tillstånd, men bedömde att bankens åtgärdsplan i kombination med att styrelsen och vd ersattes, gjorde att det fanns förutsättningar att stanna vid en varning.

Carnegie har arbetat med att genomföra sin åtgärdsplan och FI har i sin tillsyn följt arbetet. En slutlig bedömning var inplanerad till slutet av 2008. Parallellt med denna uppföljning har FI även haft anledning att följa bankens kreditexponering mot en enskild kund. FI fick information i juli 2008 om att exponeringen, på grund av att säkerheterna för krediten försämrats, blivit för stor. Enligt rapporter från banken gick dock exponeringen tillbaka till tillåtna värden. I ett annat tillsynsärende avseende bankens dotterbolag, Carnegie Fond AB (556527-9642) (fondbolaget), upptäckte FI i sin tillsyn att fondbolaget, mot uttryckligt lagförbud, lagt ut förvaltningen av sina fonder till banken. FI har således under 2008 haft flera ärenden löpande avseende Carnegie.

Den senare tidens händelser

Under september-oktober 2008 förvärrades situationen på finansmarknaden. Samtidigt fick FI information om att Carnegie började få svårigheter att skaffa likviditet för att fullgöra sina åtaganden. FI fick återigen en anmälan från banken om att den stora exponeringen mot en kund kommit att överstiga tillåtna gränser. Mot denna bakgrund fördjupade FI sin granskning och genomförde platsbesök på banken. Läget blev kritiskt och banken ansökte då om att få ett särskilt likviditetsstöd från Riksbanken. Detta innebar fokus på bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser. De iakttagelser som gjorts i den löpande tillsynen och vid platsbesöken ligger till grund för detta beslut.

Otillåten stor exponering

Av utredningen framgår att Carnegie haft en otillåten stor exponering mot en enskild kund. Exponeringen uppstod, vad denna utredning visar, i juli 2008. Orsaken var främst att de säkerheter som banken hade för engagemanget försämrades i värde, vilket gav effekten att bankens riskexponering mot kunden ökade i samma omfattning. Enligt banken såldes en del av värdepapperen vilket gav den effekten att exponeringen kom ner till tillåtna värden. FI har emellertid anledning att anta att den försäljning som avsågs, en terminsaffär mellan kunden och dennes barn, var konstruerad på ett sätt som innebar att bankens exponering mot kunden inte ändrades. FI fick dock besked om att banken hade åtgärdat problemet. Därefter kom engagemanget, på grund av kursrörelser, att överstiga tillåtna gränser vid flera tillfällen. Den 30 september 2008 uppstod emellertid en otillåten stor exponering som blev mer varaktig och ökade i om-

fattning fram till dess att banken, genom olika åtgärder och först efter diskussion med FI, gjorde en reservering för engagemanget på 1 miljard kronor den 23 oktober 2008 samtidigt med åtgärder för att förstärka kapitalbasen. FI har funnit anledning att kritisera bankens hantering av den stora exponeringen och kan också konstatera att banken inte heller har hållit FI underrättad om exponeringen på sätt som lagen förutsätter.

Otillåten fondförvaltning

Av utredningen framgår vidare att Carnegie, dels sedan sommaren 2007, dels sedan januari 2008 (för olika fonder) tagit emot förvaltningsuppdraget för fondbolagets fonder trots att banken dessutom var förvaringsinstitut för fonderna. Detta är inte tillåtet och ger anledning att ifrågasätta bankens förmåga att fullgöra sina lagstadgade förpliktelser som förvaringsinstitut. Det är också bankens compliancefunktion som har ansvarat för regelefterlevnaden även i fondbolaget, men denna funktion har inte uppmärksammat den uppenbara intressekonflikt som uppstår när banken blir satt att kontrollera sig själv.

Brister i intern styrning och kontroll

Carnegie har beskrivit hur banken arbetat med att åtgärda den stora exponeringen. Det har funnits en beredskap och fokus på problemet, men det är FI:s uppfattning att bankens ledning inte i tillräcklig omfattning har utövat en adekvat intern styrning och framför allt inte har följt upp det arbete som utförts. Detta har medfört att nödvändiga, men för verksamheten ingripande, åtgärder inte vidtogs förrän i ett sent skede och först efter FI:s synpunkter. Det kan inte uteslutas att detta i sin tur har äventyrat bankens förmåga att långsiktigt fullgöra sina åtaganden.

Carnegie har, som FI uppfattar det, inte ansett sig ha något ansvar för att fondbolaget uppdrog åt banken att förvalta fondbolagets fonder, trots att banken också var förvaringsinstitut. I stället har banken anfört att ansvaret legat på fondbolaget samt att banken fått uppfattningen att FI godkänt förvaltningsuppdraget. Av utredningen framgår att banken, vare sig i funktionen för förvaringsinstitutet eller i compliancefunktionen, har förmått att upptäcka eller hantera dels regelöverträdelsen dels den uppenbara intressekonflikt som uppstått. Dessa brister är också omständigheter som visar att banken saknat en tillräcklig intern kontroll över hela sin verksamhet.

Ingripande

Carnegie har anfört att banken vidtagit en rad åtgärder sedan beslutet 2007, men att all personal inte har varit på plats förrän nyligen. Vidare har banken anfört att den stora exponeringen hänför sig från ett engagemang som den tidigare ledningen ingått samt att de personer som deltog i utläggningen av fondförvaltningen inte längre finns i banken. Carnegie har också hänvisat till åtgärder som har vidtagits de senaste veckorna i syfte att minska risken i verksamheten.

Mot bakgrund av att FI så sent som i september 2007 meddelade Carnegie en varning med en kraftig sanktionsavgift m.m. och med beaktande av de brister som nu iakttagits gör FI den bedömningen att banken saknar förutsättningar att driva en tillståndspliktig verksamhet.

Banken har den 9 november 2008 presenterat en handlingsplan enligt vilken bland annat planeras en nyemission. FI gör dock den bedömningen att planen innehåller osäkerhetsmoment som gör det svårt att bedöma om planen har förutsättningar att lyckas. Av denna anledning ändrar handlingsplanen inte FI:s bedömning.

Riksgälden har i en skrivelse, som inkom till FI idag, uppgett att man har för avsikt att ingripa för det fall FI återkallar tillståndet. FI konstaterar att Riksgäldens planer avser den situationen att FI återkallar bankens tillstånd och påverkar därför inte bankens nuvarande situation och förändrar därför inte heller FI:s bedömning i detta skede.

Banktillståndet ska därför återkallas och banken försättas i likvidation. Av samma skäl måste bankens övriga rörelsetillstånd återkallas.

I syfte att ge förutsättningar för en ordnad avveckling som i största möjliga mån mildrar effekten för bankens kunder, har FI beslutat om en särskild avvecklingsplan som ger banken sex månader att avveckla sin verksamhet. Under den perioden får banken driva tillståndspliktig verksamhet, med vissa begränsningar, och kvarstår under FI:s tillsyn.

Innehåll

Finansinspektionens beslut.....	1
Sammanfattning	3
Innehåll.....	6
Finansinspektionens bedömning	7
1. Inledning	7
2. Bankens likviditetssituation	8
3. Otillåtna stora exponeringar	8
4. Brister i ansvaret som förvaringsinstitut m.m.....	12
5. Otillräcklig intern styrning och kontroll samt regelefterlevnad.....	13
6. Ingripande.....	15
6.1 Tillämpliga bestämmelser	15
6.2 Carnegies yttrande över ett eventuellt ingripande.....	15
6.3 Tillkommande uppgifter om förändringar i verksamheten	16
6.4 Finansinspektionens överväganden.....	17
Ärendet.....	18
7. Bakgrund.....	18
7.1 Om Carnegie	18
7.2 FI:s beslut av den 27 september 2007	19
8. Finansinspektionens utredning	19
9. Tillämpliga bestämmelser.....	19

Finansinspektionens bedömning

1. Inledning

Finansinspektionen (FI) har i sin tillsyn över Carnegie Investment Bank AB, 516406-0138, (Carnegie eller banken) gjort iakttagelser som ger anledning att ingripa mot banken. Denna bedömning görs mot bakgrund av den varning som FI meddelade Carnegie i september 2007.

Genom beslut av Riksbanken den 26 oktober 2008 respektive den 27 oktober 2008 har banken beviljats ett särskilt likviditetsstöd om 5 miljarder kronor. Den 31 oktober 2008 hade banken utnyttjat 2,4 miljarder kronor av detta. Ytterligare åtgärder behövs för att banken ska kunna upprätthålla en god likviditet.

Under sommaren 2008 uppstod i verksamheten en otillåten stor exponering. Ett engagemang mot en enskild kund kom att överstiga den i lag angivna gränsen på maximalt 25 procent av kapitalbasen. Enligt uppgifter från banken lyckades dock banken att nedbringa exponeringen till tillåtna värden. Exponeringen kom emellertid att återigen vid ytterligare tillfällen att överstiga gränsen. Orsaken till detta var främst att de värdepapper som banken hade som säkerhet sjönk i värde, vilket gav effekten att nettoexponeringen (den del av krediten som inte täcktes av säkerheter) ökade. FI kan således konstatera att banken vid upprepade tillfällen haft otillåtet stora exponeringar samt inte mer varaktigt hanterat den risk detta medförde. Först genom att banken, efter FI:s påpekanden, vidtog åtgärder den 23 och 24 oktober 2008 kom bankens kapitalbas att stärkas och exponeringen ner till tillåtna värden. Banken gjorde då reserveringar för kreditförluster, tog i anspråk vinsten för de tre första kvartalen och genomförde koncernbidrag.

FI har också i sin tillsyn kunnat konstatera att banken, som är förvaringsinstitut för ett antal fonder inom koncernen, tagit emot uppdraget att förvalta dessa fonder. Fondlagstiftningen tillåter inte detta eftersom förvaringsinstitut har ett kontrollansvar gentemot fondbolaget, vari bland annat ingår att se till att fondbolaget i sin förvaltning håller sig till regelverket. Lagen förbjuder alltså en uppenbar intressekonflikt. Några skriftliga avtal avseende detta uppdrag synes inte ha upprättats, trots krav i såväl lagstiftning som i bankens interna regelverk. Detta har i sin tur inneburit att FI inte fått kännedom om nämnda uppdragsavtal vilket också medfört att FI inte kunnat agera mot avtalen.

Dessa iakttagelser gör att FI har anledning att ifrågasätta bankens förmåga att hantera de risker som är förknippade med verksamheten och om banken har tillräcklig regelförståelse för att driva tillståndspliktig verksamhet. Dessa brister är särskilt känsliga i en situation där banken behöver stöd från Riksbanken för att klara sina åtaganden. Mot bakgrund av iakttagna brister är det FI:s bedömning att banken inte har en fungerande intern styrning och kontroll samt att banken saknar förmåga att bedriva verksamheten på ett sätt som inte äventyrar bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser.

2. Bankens likviditetssituation

Bankens verksamhet måste finansieras, antingen genom eget kapital, inlåning från allmänheten, krediter från andra banker och institut eller på annat sätt. Denna finansiering kan ha korta såväl som långa löptider och blir avgörande för om banken i sin tur kan fullgöra sina åtaganden i takt med att dessa uppkommer. Den finanskris som under sensommaren och hösten kom att påverka även svenska förhållanden har medfört att många finansiella företag fått det svårare att refinansiera sin verksamhet. Det har främst berott på att marknadens aktörer inte har haft tillräckligt förtroende för varandra. Riksbanken har möjlighet att lämna särskilt stöd till banker som tillfälligtvis befinner sig ha svårt att hitta finansiering. Detta förutsätter dock att banken ifråga är solid. Mot bakgrund av finanskrisen beslutade riksdagen i förra veckan om en lag vilket ger större utrymme för regeringen eller stödmyndigheten, Riksgälden, att lämna stöd till kreditinstitut.

Carnegie har mot bakgrund av finanskrisen fått allt svårare att refinansiera sig och har därför vänt sig till Riksbanken. Genom beslut av Riksbanken den 26 oktober 2008 respektive den 27 oktober 2008 har banken beviljats ett särskilt likviditetsstöd om 5 miljard kronor. Den 31 oktober 2008 hade banken utnyttjat 2,4 miljarder kronor av detta.

Riksbankens stöd innebär att Carnegie har möjlighet att fullgöra sina åtaganden, men stödet måste vid något tillfälle upphöra och ersättas av normala finansieringsformer. Det är i sammanhanget svårt att bedöma hur länge Carnegies likviditetsbehov kan täckas av det befintliga lånet. Enligt bankens egna prognoser kan en större del av likviditetsstödet ha tagits i anspråk inom de två närmaste veckorna, men sannolikt hotas inte bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser på en månads sikt.

Situationen är emellertid allvarlig och behöver bevakas särskilt. Det är av vikt att FI gör en kontinuerlig bedömning av bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser. I sammanhanget är det därför viktigt att bedöma bankens förmåga att få ytterligare kapitaltillskott och mer normala finansieringslösningar.

3. Otillåtna stora exponeringar

Av utredningen framgår att banken den 7 juli 2008 hade en bruttoexponering på en kund på ca 3,2 miljarder kronor vilket kan jämföras med att bankgruppen (banken med dotterbolag) hade kapitalbas på drygt 1,5 miljarder kronor. Banken hade i september 2007 beslutat, genom styrelsebeslut, att höja kreditlimiten för Kunden från 3,65 miljarder kronor till 4,25 miljarder kronor.

Det finns inte några bestämmelser om vilken bruttoexponering som en bank får ta gentemot en enskild kund. I stället är det fokus på vilken nettoexponering som finns, dvs. i princip till vilken del krediten saknar tillräckliga finansiella säkerheter (överbelaning). Det finns inte heller några lagbestämmelser som reglerar att säkerheterna måste vara diversifierade. Av utredningen framgår att

banken har haft olika tillgångar som säkerhet för engagemanget, se bilaga 5, men att säkerheten till övervägande delen består av aktier i ett noterat bolag.

Av bestämmelserna i 7 kap. 3 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningslagen) framgår att en bank inte får ha en nettoexponering som överstiger 25 procent av kapitalbasen. I Carnegies fall uppgick kapitalbasen till ca 1 520 miljoner kronor (på gruppnivå) (den 30 september 2008 före vidtagna åtgärder) vilket innebär att Carnegie inte vid något tillfälle fick låta nettoexponeringen mot en kund överstiga 380 miljoner kronor.

Av utredningen framgår, vilket banken också har vitsordat, att banken haft otillåtna stora exponeringar mot kunden, varav den första uppstod den 7 juli 2008. Av tabellen nedan framgår hur engagemanget mot kunden har utvecklats sig från och med den 7 juli 2008 till och med den 23 oktober 2008, då banken vidtog åtgärder för att mer varaktigt nedbringa exponeringen till tillåtna värden. I tabellen redovisas effekten av en terminsaffär mellan kunden och dennes barn, även om det är FI:s uppfattning att det avtalet inte påverkar den stora exponeringen.

Tabell: Stor exponering mot kunden

Datum	Bruttoexponering	Exponering	25 procent	Kommentarer
2008-07-07	3 227	610	380	
2008-07-09	3 227	336	380	Terminsaffär som enligt banken minskade exponeringen ner till 336
2008-07-15	3 157	435	380	
2008-07-17		tillåten nivå	380	enligt banken
2008-09-12	2 828	511	380	
2008-09-24		tillåten nivå	380	enligt banken
2008-09-30	2 442	399	380	
2008-10-06	2 450	447	380	
2008-10-14		930	380	säljoption
2008-10-16	2 451	1 069	380	
2008-10-20	2 451	1 342	380	
2008-10-23		1 266 som nedbringades till 266	380 som efter vidtagna åtgärder är 346,5	Förstärkt kapitalbasen med årets upparbetade vinst och koncernbidrag m.m.

Av utredningen följer att banken vid fyra olika tillfällen under sommaren och hösten 2008 haft otillåtna stora exponeringar mot kunden, den 7 juli 2008, den 15 juli 2008, den 12 september 2008 och den 30 september 2008. Vid sistnämnda tillfälle tillät banken att exponeringen växte från 399 miljoner kronor till som mest 1 342 miljoner kronor under en period om över tre veckor. Som

mest uppgick den otillåtna exponeringen till 88 procent av kapitalbasen, dvs. 3,5 gånger tillåtna värden.

Det förekommer att banker i sin kreditgivning av olika skäl kommer över gränsen för vad som anses vara en tillåten exponering. Oftast beror det på att flera engagemang av olika skäl ska räknas ihop, eller att kapitalbasen minskar och att relationen mellan exponering och kapitalbas därför förändras, men det kan också bero på ett aktivt beslut att agera eller låta bli att agera från bankens sida. FI ser allvarligt på att banker inte förmår hålla sig inom tillåtna gränser, men i normala fall tillåter FI att banken nedbringa exponeringen inom en viss angiven period.

I detta fall har den stora exponeringen uppstått sedan de finansiella säkerheterna för krediterna försämrats kraftigt genom kursfall på den noterade aktie som huvudsakligen låg till grund för engagemanget. Det har också inneburit att situationen förbättrats då aktien ifråga ökat i värde. Carnegie har också låtit sälja en del av aktierna i syfte att nedbringa exponeringen. Om det inte är ovanligt att banker går över tillåtna värden är det mer ovanligt att samma exponering återkommer gång på gång som i detta fall.

FI försöker i sin tillsyn se till att banker där en otillåten exponering uppkommit vidtar åtgärder för att bankens risktagande ska återgå till de i lag angivna gränsvärdena. FI har i sin tillsyn fått information om de stora exponeringarna mot Kunden, låt vara inte vid varje tillfälle och med viss fördröjning. FI har dock fått information om att banken, genom att realisera delar av säkerheten, fått kontroll över exponeringen.

Vad FI emellertid har upptäckt vid en fördjupad granskning är, att exponeringen nedbringades till tillåtna värden genom en terminsaffär den 8-9 juli 2008. Kunden gjorde då en terminsaffär med sina barn. Så som FI uppfattar Carnegies yttrande, tillkom denna terminsaffär på Carnegies initiativ i syfte att möjliggöra en realisering av pantförskrivna aktier utan hinder av det handelsförbud som träffar insynspersoner. Det visade sig emellertid att kunden härutöver ingått ett avtal med sina barn som gav barnen rätt att sälja tillbaka aktierna till kunden (säljoption). Barnen utnyttjade sedermera denna option och sålde tillbaka aktierna per den 13 oktober 2008. Enligt bankens yttrande har det härtill visat sig att kunden har åtagit sig betalningsansvaret för barnens skyldigheter gentemot banken, såsom för egen skuld (så kallad proprieborgen). Borgensåtagandet är visserligen ingånget under 2004 och är generellt till sin natur, men omfattar alltså, såvitt FI kan förstå, det betalningsansvar barnen hade med anledning av terminsaffären. Detta var också anledningen, enligt banken, till varför banken tillät att barnen utnyttjade den för banken okända säljoptionen; det var bättre att kunden hade tillgång till sina värdepapper än att banken skulle behöva gå via borgensåtagandet. Mot denna bakgrund går det att ifrågasätta om banken gjorde rätt när den minskade exponeringen mot kunden på grund av terminsavtalet. Kunden var alltjämt betalningsansvarig. Carnegie valde dessutom att i sin egen riskhantering räkna samman kundens och barnens engagemang, vilket tyder på att banken också gjort den bedömningen att barnen inte hade förmåga att fullgöra terminsavtalet. Till saken hör också att terminsavtalet

mellan kunden och barnen var undertecknat av kunden för barnens räkning med stöd av en generell fullmakt för kunden att förfoga över barnens depå hos Carnegie. FI kände inte till dessa omständigheter. Om terminsaffären mellan kunden och barnen räknas bort blir effekten att den otillåtet stora exponering som uppstod den 7 juli 2008 inte nedbringades per den 9 juli 2008 som förutskickats, utan kvarstod, möjligtvis ända till den 31 augusti 2008, eller ännu längre. Härtill kommer att FI bringades i uppfattningen att banken lyckats åtgärda problemet. Banken har förnekad kännedom om säljoptionen, och har förklarat sitt agerande, att tillåta att barnen sålde tillbaka aktierna till sin far den 13 oktober 2008, med att kunden ändå var förpliktad att fullgöra sitt borgensåtagande. FI ifrågasätter inte denna förklaring, men den utesluter inte att banken även kände till säljoptionen.

Vid bedömningen av om en otillåten stor exponering ska sanktioneras har bankens vidtagna åtgärder en stor betydelse. FI kan konstatera att det engagemang som nu är ifråga inte var vilket engagemang som helst. Den bruttoexponering som togs mot kunden översteg kapitalbasen. Säkerheterna bestod till övervägande del av aktier (eller terminer) i ett (1) noterat bolag och i övrigt av värdepapper på depå samt säkerheter i kundens bolag. Aktien i det noterade bolaget var föremål för stora kursrörelser. Under sommaren och hösten 2008 började det dessutom bli mer och mer tydligt att Sverige inte var förskonat från den finanskris som pågick i USA och i Europa. Engagemanget mot kunden hade emellertid varit föremål för interna diskussioner även i bankens styrelse under en lång tid. De risker som fanns i engagemanget och omvärldsfaktorer som påverkade detta måste således ha varit kända för ledningen i banken.

Banken har uppgett att den noga följde engagemanget och övervägda olika åtgärder, däribland möjligheten att försälja kundens bolag. De åtgärder som faktiskt vidtogs var emellertid det omnämnda terminsavtalet samt successiva, men relativt begränsade, försäljningar av värdepapper. Det var först i samband med att banken på nytt informerade FI om en för stor exponering den 14 oktober 2008 och FI:s efterföljande platsbesök och diskussioner med banken, som Carnegie den 23 oktober 2008 valde att göra en förlustreservering om 1 miljard kronor och åtgärder som inkluderade framtagande av årets upparbetade vinst samt ett koncernbidrag och ett systerbidrag. På så sätt kom den stora exponeringen att mer varaktigt nedbringas till 266 miljoner kronor.

FI gör den bedömningen att banken inte förmått vidta tillräckliga åtgärder utan tillåtit att nettoexponeringen mot Kunden överstigit tillåtna gränsvärden under återkommande perioder och med så mycket som 3,5 gånger tillåtna värden. Banken har i sin hantering godtagit att ett terminsavtal påverkat den stora exponeringen trots vidhängande borgensåtagande och säljoption och trots att banken i sin egen interna riskkontroll räknat samman engagemangen. Detta har gett sken av att banken vidtagit tillräckliga åtgärder. Dessa brister i handläggningen ger anledning till allvarlig kritik från FI.

4. Brister i ansvaret som förvaringsinstitut m.m.

Av utredningen framgår att banken åtagit sig att vara förvaringsinstitut för de fonder som förvaltas av bankens dotterbolag, (fondbolaget). Vidare är det utrett att banken, på uppdrag av fondbolaget, haft hand om fondbolagets compliancefunktion, dvs. den funktion som ansvarar för regelefterlevnaden i fondbolaget.

I 4 kap. 6 § lagen (2004:46) om investeringsfonder finns ett förbud för fondbolag att uppdra åt en bank att förvalta de fonder som banken är förvaringsinstitut för. Lagstiftaren har valt att genom ett förbud förhindra en oacceptabel intressekonflikt. Som förvaringsinstitut har nämligen banken ett legalt ansvar att kontrollera att förvaltningen av fonderna sker i enlighet med fondlagstiftningen och fondbestämmelserna. I det läget kan banken givetvis inte kontrollera sig själv såsom förvaltare. Det spelar i detta sammanhang ingen roll om banken delat upp verksamheterna i olika organisatoriska enheter eller om det finns så kallade kinesiska murar.

Carnegie har i sitt yttrande vitsordat omständigheterna samt att banken känt till detta förbud, men har uppgett att ansvaret för detta ligger på fondbolaget samt att banken haft uppfattningen att FI godkänt det förvaltaruppdrag som banken haft.

Av utredningen, och även bankens yttrande, framgår att det uppdrag som fanns mellan fondbolaget och banken avseende rådgivning (eller som Carnegie har valt att kalla det: rådgivande förvaltning), kom att förändras till att avse förvaltning av fonderna. Enligt Carnegies egna uppgifter skedde denna förändring troligtvis under sommaren 2007 då fondbolagets ansvariga förvaltare lämnade sitt uppdrag. Det är dock ostridigt att fondbolaget genom beslut i november 2007 och i januari 2008 lade ut förvaltningen av ytterligare en fond på banken.

FI kan således konstatera att banken, mot bestämmelserna i fondlagstiftningen, tagit emot flera förvaltningsuppdrag från fondbolaget, även så sent som i januari 2008. Ansvaret för detta vilar, som banken uppgett, i första hand på fondbolaget. Banken har emellertid haft ansvaret för fondbolagets compliancefunktion och synes inte ha uppmärksammat lagbestämmelsen eller den uppenbara intressekonflikt som följer av att förvaringsinstitutet och förvaltningen ligger inom banken. Vad mera allvarligt är att banken i sin egenskap av förvaringsinstitut inte har uppmärksammat denna situation. Som förvaringsinstitut har banken ett ansvar enligt fondlagstiftningen att kontrollera att fondbolagets beslut avseende förvaltningen är förenliga med lag och fondbestämmelser. Att banken därvid inte uppmärksammat att det var bankens egna förvaltare som fattade besluten är anmärkningsvärt.

Ansvaret för att till FI lämna in uppdragsavtal vilar, som banken uppgett, på fondbolaget. FI vill dock ändå poängtera att de avtal som banken hänvisar till och som reglerar det förändrade uppdraget inte är förvaltningsavtal. Banken har hänvisat till "Förvaltningsavtal" men avtalen ifråga rubriceras som "Avtal om portföljrådgivning" och berör inte till sitt innehåll förvaltning. FI har såle-

des inte haft möjlighet att agera på det faktum att banken i realiteten och mot uttryckligt förbud tagit hand om förvaltningen av fonderna.

Det finns en avgörande skillnad mellan att tillhandahålla rådgivning och att utföra förvaltning. I förstnämnda fall finns en eller flera personer i fondbolaget som ska fatta de avgörande besluten, medan det i förvaltningsuppdraget ligger att banken självständigt och fritt från fondbolaget bestämmer hur fonderna ska placera sina medel. FI finner det förvånande att banken inte har uppfattat denna skillnad. FI kan heller inte bedöma hur banken bringats i tron att FI godkänt detta. Den information FI haft var den som lämnades i samband med att fondbolaget omauktoriserades, nämligen att banken skulle lämna råd till fondbolaget. Klart är emellertid att banken inte vid något tillfälle gjort någon egen utredning eller kontaktat FI i frågan.

Det framstår i stället som uppenbart att banken inte förmått att upptäcka denna regelöverträdelse, vare sig i compliancefunktionen eller i förvaringsinstitutsrollen. FI kan därför inte undgå att rikta allvarlig kritik mot banken i detta avseende.

5. Otillräcklig intern styrning och kontroll samt regelefterlevnad

De iakttagelser som gjorts i samband med FI:s utredning ger anledning att ifrågasätta bankens interna styrning och kontroll. Banken har en svår likviditetssituation som tvingat banken att vända sig till Riksbanken för stöd. Det är visserligen en exceptionell situation på marknaden, med börsnedgång, bristande förtroende mellan finansiella aktörer och allmän oro. Även om en bank inte kan förutse alla händelser, är det dock av vikt att banken har en riskhantering som möjliggör en tillfredställande hantering av samtliga risker i verksamheten. I det ligger en beredskap även för exceptionella händelser. Finanskrisen har också pågått en tid, vilket borde ha gett banken möjlighet att vidta åtgärder för att minska riskerna i verksamheten till en hanterlig nivå. I stället äventyrar nu de risker som tagits i verksamheten bankens förmåga att fullgöra sina åtaganden och därmed bankens fortlevnad.

Omständigheten att banken har ett enskilt engagemang med en stor bruttoexponering och med en komplicerad och delvis illikvid säkerhetsmassa borde i sig medföra en särskild kontroll av engagemanget. Det är anmärkningsvärt att banken inte har sett till att ha en mer differentierad säkerhetsportfölj och tillämpat mer konservativa belåningsvärden, särskilt mot bakgrund av att de noterade aktierna på grund av kundens ägarandel var svåra att omsätta. Det är utrett att styrelsen fått rapporter om hur engagemanget mot kunden utvecklade sig samt att bankens risk- och kreditkommitté löpande bevakat engagemanget, men det synes ha brustit i uppföljningen av de åtgärder som bedömdes nödvändiga. FI bedömer därför att banken har haft en bristande riskkontroll i dessa delar.

FI:s iakttagelser kring bankens hantering av ovan nämnda stora exponering ger anledning att ifrågasätta om banken haft en fullgod intern styrning och kontroll. Engagemanget har gång på gång överskridit tillåtna värden och det måste ha varit uppenbart för ledningen att de åtgärder som vidtagits inte varit tillräckliga

för att minimera riskerna. Trots detta har banken först efter en dialog med FI valt att göra reserveringar och ta i anspråk vinsten för de tre första kvartalen 2008. Det finns här till anledning att ifrågasätta bankens agerande att initiera ett terminsavtal mellan kunden och dennes barn samt att beakta detta avtal vid bedömningen av om exponeringen var otillåten eller inte. FI ifrågasätter lämpligheten av åtgärden som också inneburit att det framstått som att banken inte hade någon otillåten stor exponering trots att banken internt räknade samman engagemangen i sin riskhantering.

Bankens åtgärder ska ställas i förhållande till syftet med reglerna kring stora exponeringar. Skälet bakom begränsningen av vilken exponering en bank får ta är att förhindra att enstaka engagemang medför risk för fallissemang. Det finns alltså inga affärsmässiga möjligheter för en bank att ta större risker. Även om engagemanget gentemot kunden "ärvdes" av den tidigare ledningen, har nuvarande ledning tagit medvetna beslut som medfört att banken, i stället för att nedbringa en alltför stor kreditrisk, fortsatt att ta marknadsrisk genom att tillåta att värdet på de värdepapper, till största del aktier i ett noterat bolag, som låg som säkerhet för engagemanget fick genomslag på exponeringens storlek. Banken har härigenom utsatt sig för en oacceptabel risk som sedermera också visade sig ha en kraftig påverkan på bankens ekonomiska förmåga.

Att banken kringgått eller försökt kringgå reglerna om stora exponeringar i 7 kap. kapitaltäckningslagen genom konstruktionen där exponeringen flyttades över till kundens barn, trots ett borgensåtagande, bedömer FI bero på att banken har en bristande risk- och regelförståelse samt en otillräcklig intern styrning och kontroll.

FI har inte kunnat se att bankens kapitaltäckningskvot understigit 1, men banken har, genom de risker som tagits, visat allt lägre kvot vilket medfört en försämrad förmåga att möta ytterligare förluster i verksamheten. Här till kommer att man tvingades lämna ett koncernbidrag för att förstärka kapitalbasen i samband med att förlusten reserverades den 23 oktober 2008.

Banken har vidare uppvisat brister i regelefterlevnad genom att i strid med en tydlig och klar lagregel ändå lägga förvaltningen av fonder i banken, trots att banken samtidigt är förvaringsinstitut. Detta har introducerat en oacceptabel intressekonflikt i en situation där banken åtagit sig gentemot fondandelsägarna att utöva kontroll över fondbolaget. Banken har heller inte förmått att fånga upp denna regelöverträdelse inom ramen för sin interna styrning och kontroll. Compliancefunktionen, som är gemensam för banken och fondbolaget, har inte haft förmåga att identifiera de eventuella intressekonflikter som kan uppstå mellan en bank och ett fondbolag i samma koncern.

FI tvingas konstatera att de iakttagelser som gjorts visar på brister som liknar dem som var föremål för FI:s ingripande för endast ett drygt år sedan. Mot denna bakgrund är de iakttagna bristerna särskilt allvarliga.

Sammanfattningsvis bedömer FI att banken inte driver sin verksamhet i enlighet med 6 kap. 1 § LBF dvs. på ett sådant sätt att dess förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras.

6. Ingripande

6.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 15 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) ska FI ingripa om en bank har åsidosatt sina skyldigheter enligt nämnda lag, andra författningar som reglerar bankens verksamhet, bankens bolagsordning eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar bankens verksamhet. Om överträdelsen är allvarlig ska bankens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Enligt 17 kap. 1 § femte stycket LBF får FI bestämma att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Enligt 25 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska FI ingripa om ett värdepappersinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företags verksamhet. Om överträdelsen är allvarlig ska värdepappersinstitutets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Enligt 26 kap. 1 § fjärde stycket lagen om värdepappersmarknaden får FI bestämma att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Enligt 12 kap. 1 § andra stycket kapitaltäckningslagen stadgas att om ett institut bryter mot nämnda lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen gäller dessutom bestämmelserna om ingripande i de lagar som reglerar institutets verksamhet.

I 2 kap. 6 § lag (2005:405) om försäkringsförmedling (LFF) anges förutsättningarna för tillstånd för en juridisk person. I första punkten anges att den juridiska personen inte får vara i konkurs eller likvidation. Enligt 8 kap. 1 § lagen LFF ska FI ingripa om en försäkringsförmedlare har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Om överträdelsen är allvarlig ska försäkringsförmedlarens tillstånd återkallas. Enligt 8 kap. 2 § fjärde punkten LFF ska FI återkalla en försäkringsförmedlars tillstånd om försäkringsförmedlaren inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd. Enligt 10 kap. 1 § fjärde stycket LFF får FI bestämma att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

6.2 Carnegies yttrande över ett eventuellt ingripande

Det är överträdelsens allvarlighet som bör vara avgörande för om den ska kunna leda till återkallelse eller varning. Av förarbetena till lagarna på det finansiella området framgår att en så ingripande åtgärd som återkallelse av ett tillstånd bör tillämpas restriktivt och inte ske utan starka skäl. Omständigheter som kan göra att en varning framstår som tillräckligt kan vara att institutet inte kan befaras upprepa överträdelsen och att prognosen därför är god.

Av FI:s tidigare avgöranden vid ingripanden kan utläsas att FI, vid de tillfällen de aktuella instituten vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de uppmärksammade överträdelserna, beslutat att ingripa mot instituten med en varning i stället för återkallelse av tillstånd. Vidare har omständigheter som att det finns anledning att tro att institutet i fortsättningen kommer att ha en fullgod intern styrning och kontroll givit skäl föratt påföljden stannat vid en varning.

Banken är fullt medveten om existensen av de uppmärksammade frågorna och har insikt om allvaret i dessa. Förutom att till stora delar implementera 2007 års åtgärdsprogram har banken vidtagit en rad åtgärder för att snarast möjligt komma tillrätta med dessa frågor.

Banken har vidtagit åtgärder för att säkerställa bankens finansiering på kort och medellång sikt samt initierat ett kompletterande åtgärdsprogram. Bolagets styrelse och ledning har bytts ut och det pågår en process för att hitta en ny ägare och/eller nytt ägarkapital till bolaget. Det ska särskilt understrykas att styrelsen och ledningen, med hjälp av externa konsulter, arbetar aktivt och intensivt för att avveckla bankens stora engagemang mot en enskild kund.

6.3 Tillkommande uppgifter om förändringar i verksamheten

Carnegie har den 9 november 2008 inkommit med ett kompletterande yttrande med bifogad uppdaterad likviditetsprognos. I yttrandet gör banken gällande dels brister i FI:s handläggning, dels argumenterar ytterligare i fråga om val av sanktion. I skrivelsen hänvisas också till planerna att genomföra en nyemission m.m. Banken gör bland annat gällande att banken fått allt för kort tid på sig att bemöta FI:s uppgifter samt att banken först den 7 november 2008 fått del av en promemoria som FI:s tillsynsavdelning har upprättat.

Banken har senare under dagen den 9 november 2008 inkommit med ytterligare uppgifter om den nyemissionen samt andra åtgärder som avses att vidtas.

FI har idag erhållit en skrivelse från Riksgälden. Av skrivelsen framgår att Riksgälden har ingått ett avtal med banken som ger Riksgälden möjlighet att ge ett stödlån till banken. Till låneavtalet är kopplat ett pantsättningsavtal som bland annat omfattar bankens moderbolags aktier i banken. Enligt avtalet kan panten tas i anspråk. Genom avtalet har Riksgälden möjlighet att träda in om Riksbanken säger upp sitt lån, exempelvis på grund av att FI återkallat bankens tillstånd.

Riksgälden har vidare informerat FI om att Riksgälden har för avsikt att ta panten i anspråk om FI återkallar bankens tillstånd. Staten kommer då att bli ägare av banken och bör anses vara en fullgod ägare. Av denna anledning bör banken kunna återfå tillstånden så snart Riksgälden tagit över aktierna.

6.4 Finansinspektionens överväganden

Banken tilldelades en varning så sent som i september 2007. Den kritik som riktades mot banken avsåg främst den interna styrningen och kontrollen. Detta är även föremål för nu aktuellt ärende. Därutöver har FI identifierat överträdelser såvitt avser stora exponeringar och mottagande av förvaltning i egenskap av förvaringsinstitut.

Mot bakgrund av den åtgärdsplan som banken presenterade i september 2007 valde FI att tilldela banken en varning istället för att återkalla bankens tillstånd. FI bedömde således att banken hade en god prognos för sin verksamhet. Banken har vidtagit åtgärder i enlighet med sin plan. FI, som följt upp arbetet löpande, har haft för avsikt att göra en slutlig bedömning i slutet av 2008.

FI kan konstatera att banken haft fokus på tidigare uppmärksammade brister, men har samtidigt på nytt brutit på olika områden. FI kan inte bedöma om bankens arbete med att åtgärda tidigare brister har påverkat förmågan att hantlera snarlika utmaningar inom andra verksamheter i banken.

FI har funnit utrett att banken återigen har brutit i flera avseenden och att bankens interna styrning och kontroll inte har förmått att fånga upp dessa brister. Den sittande styrelsen tillsattes i slutet av 2007 och bör haft möjlighet att sätta sig in i verksamheten. Det står också klart att styrelsen haft åtminstone den stora exponeringen på sin dagordning.

De nu aktuella överträdelserna allvarliga och utgör i sig grund för ingripande. Mot bakgrund av den varning som banken tilldelades i september 2007 saknas utrymme för FI att på nytt göra bedömningen att banken har en god prognos för sin verksamhet.

Den handlingsplan som Carnegie presenterat den 9 november 2008 förutsätter att bolagsstämman beslutar om riktad emission, vilket kräver kvalificerad majoritet. Det är oklart hur många av befintliga aktieägare som ställer sig bakom handlingsplanen och därför är det svårt att bilda sig en uppfattning om förutsättningarna för att en nyemission beslutas. Vidare är det oklart om handlingsplanen medför att det lån som upptagits hos Riksbanken kommer att kunna återbetalas inom den tid som Riksbanken finner nödvändigt. FI konstaterar således att den handlingsplan som meddelats innehåller ett antal osäkerhetsmoment och att den därför i nuläget inte är tillräcklig för att göra en god prognos.

FI konstaterar också att Riksgälden har för avsikt att inträda för det fall bankens tillstånd återkallas. Detta i sig utgör således inte skäl att nu meddela en annan sanktion.

FI finner därför, efter en samlad bedömning, att bankens tillstånd ska återkallas. Av samma skäl samt med beaktande av behovet av en ordnad avveckling ska återkallelsen gälla omedelbart. Det är viktigt att avvecklingen sker på ett sätt som mildrar effekterna för bankens kunder och därför bör avvecklingen ske under sex månader på sätt som anges i bilaga 1.

FI kommer att hos tingsrätten ansöka om likvidation av banken i enlighet med 10 kap. 31 och 33 §§ LBF. Tingsrätten ska i sådant fall försätta banken i likvidation. Ett beslut om likvidation innebär att banken inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd för vare sig värdepappersrörelse eller försäkringsförmedling. När tingsrätten har fattat beslut om likvidation av banken kommer FI därmed att återkalla tillståndet vad gäller försäkringsförmedling. Återkallelse av tillståndet är obligatoriskt i detta fall.

De brister som läggs banken till last är hänförliga även till värdepappersrörelsen. Mot bakgrund härav och då banken ska likvideras, ska även dessa tillstånd återkallas. Återkallelsen ska även i denna del gälla omedelbart.

Banken har även tillstånd att registreras som förvaltare av fondandelar enligt 4 kap. 12 § lagen om investeringsfonder. Ett sådant tillstånd förutsätter att banken även har tillstånd att driva värdepappersrörelse. Eftersom bankens tillstånd att driva sådan verksamhet nu återkallas, saknas förutsättningar för banken att behålla tillståndet att vara registrerad som förvaltare av fondandelar. Detta tillstånd förfaller därför.

Ärendet

7. Bakgrund

7.1 Om Carnegie

Banken har tillstånd att driva bankrörelse i enlighet med LBF.

Banken har även tillstånd i enlighet med 2 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden att driva värdepappersrörelse i enlighet med vad som anges i punkten 2 i beslutet. Banken har dessutom tillstånd att i enlighet med 2 kap 1 § LFF att utöva försäkringsförmedling.

Banken beskriver sig traditionellt som ”den ledande oberoende investmentbanken i Norden”, med verksamhet inom affärsområdena Securities, Investment banking, Asset management och Private banking. Banken driver verksamhet i flera andra länder inom Europa och USA. I början av år 2007 förvärvade banken försäkringsförmedlingsaktören Max Mathiessen, vilket är ett led i Carnegies tydliga satsning inom Private Banking.

Banken ägs till 100 procent av det börsnoterade bolaget D. Carnegie & Co AB. I koncernen ingår, utöver bankens moderbolag, ett antal dotterbolag till banken. En stor andel av dessa driver kapital- och fondförvaltningsverksamhet.

Koncernen hade för räkenskapsåret 2007 totala intäkter om ca 4 300 miljoner kronor. Koncernen hade enligt årsredovisningen för år 2007 en balansomslutning på ca 45 100 miljoner kronor och ett eget kapital om ca 3 000 miljoner kronor.

Medelantalet anställda i koncernen under 2007 var 1 035. Medelantalet anställda i banken under samma period var 804.

7.2 FI:s beslut av den 27 september 2007

Den 27 september 2007 beslutade FI att ge banken en varning (dnr 07-6125). Varningen kombinerades med en straffavgift om 50 miljoner kronor.

Grunden för beslutet var kortfattat att banken hade brustit i sin interna styrning och kontroll, vilket i sin tur innebar att banken saknade förmåga att hantera de risker som fanns i verksamheten. Mot bakgrund av den åtgärdsplan som banken presenterade ansåg FI att banken hade en god prognos för sin verksamhet. FI beslutade därför att inte återkalla bankens tillstånd utan att istället stanna vid en varning.

Banken har även i detta ärende lämnat en redogörelse över de åtgärder som har vidtagits. Vidtagna åtgärder samt kompletterande åtgärdsprogram framgår av **bilaga 3**.

8. Finansinspektionens utredning

Finansinspektionens utredning framgår i sin helhet av **bilaga 4**. Fordringsförhållanden m.m. framgår av **bilaga 5**.

9. Tillämpliga bestämmelser

Ett kreditinstituts rörelse ska enligt 6 kap. 1 § LBF drivas på ett sådant sätt att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras.

Värdet av ett instituts exponering mot en kund eller grupp av kunder med inbördes anknytning får, enligt 7 kap. 3-4 §§ kapitaltäckningslagen, inte överstiga 25 procent av institutets kapitalbas. Med en grupp av kunder med inbördes anknytning avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som, om inte annat visas, utgör en helhet från risksynpunkt därför att

1. någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller
2. de utan att stå i ett sådant förhållande som avses i 1 har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan befaras råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Ett institut ska fortlöpande rapportera stora exponeringar till FI. Om ett institut överträder någon av de i 7 kap. angivna gränsvärdena, ska institutet omgående anmäla detta till FI. FI får i ett beslut ange en viss tid inom vilken exponeringen ska sänkas till de tillåtna gränsvärdena (10 kap. 15 § kapitaltäckningslagen).

För varje investeringsfond ska det enligt 3 kap. 1-2 §§ lagen om investeringsfonder, finnas ett förvaringsinstitut. Förvaringsinstitutet ska handla oberoende av fondbolaget och uteslutande i andelsägarnas gemensamma intressen. Förvaringsinstitutet ska verkställa de beslut av fondbolaget som avser investerings-

fonden om de inte strider mot bestämmelserna i lagen om investeringsfonder eller fondbestämmelserna. Förvaringsinstitutet ska vidare ta emot och förvara den egendom som ingår i fonden samt se till att

1. försäljning och inlösen av fondandelar sker i enlighet med bestämmelserna i lagen om investeringsfonder och fondbestämmelserna,
2. fondandelarnas värde beräknas enligt bestämmelserna i lagen om investeringsfonder och fondbestämmelserna,
3. tillgångarna i fonden utan dröjsmål kommer institutet till handa, och
4. medlen i fonden används enligt bestämmelserna i lagen om investeringsfonder och fondbestämmelserna.

Ett fondbolag får enligt 4 kap. 4-5 §§ lagen om investeringsfonder uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner som ingår i fondverksamheten i syfte att effektivisera bolagets verksamhet. Omfattar ett uppdrag att någon för fondbolagets räkning ska förvalta tillgångarna i en investeringsfond, ska avtalet innehålla riktlinjer för placering av fondmedlen. Fondbolaget ska tillförsäkra sig en rätt att regelbundet se över och vid behov ändra dessa riktlinjer.

Ett förvaltningsuppdrag får enligt 4 kap. 6 § lagen om investeringsfonder inte ges till förvaringsinstitutet eller något annat företag vars intressen kan komma i konflikt med fondbolagets eller andelsägarnas intressen.

Ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Institutet ska härvid se till att det har en tillfredställande intern kontroll. Ett kreditinstitut ska särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav ska det åtminstone ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som det är eller kan komma att bli exponerat för. Kreditinstitutet ska utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande. (6 kap. 2 §§ LBF).

En god riskhantering kan bara uppfyllas om det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Ansvaret för detta åvilar, enligt 6 kap. 4b § LBF, bankens styrelse.

I 2 kap. 6 § LFF anges förutsättningarna för tillstånd för en juridisk person. I första punkten anges att den juridiska personen inte får vara i konkurs eller likvidation.

I FI:s allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag ges ytterligare rekommendationer om intern styrning och kontroll. Utifrån vad som är aktuellt i detta beslut är råden indelade i råd om styrning, intern styrning och kontroll, hantering och kontroll av risker samt regelefterlevnad.

Avseende själva styrningen är det ett företags styrelse som har det yttersta ansvaret för företagets organisation och förvaltning av dess angelägenheter. Sty-

relsen bör fastställa en strategi och mål för den verksamhet som företaget bedriver. Styrelsen bör även följa upp att dessa mål nås. (2 kap. 1 § FFFS 2005:1)

Genom en god intern kontroll kan ett företag säkerställa

- en ändamålsenlig och effektiv organisation och förvaltning av verksamheten,
- en tillförlitlig finansiell rapportering,
- en effektiv drift och förvaltning av informationssystem,
- en god förmåga att identifiera, mäta, övervaka och hantera sina risker,
- en god förmåga att efterleva lagar och förordningar, interna regler, samt god sed eller god standard.

(3 kap. 1 § tredje stycket FFFS 2005:1)

Styrelsen och verkställande direktören bör verka för att en god intern kontroll präglar organisationen och driften av företagets verksamhet. (3 kap. 2 § FFFS 2005:1).

För att upprätthålla en god intern kontroll bör organisationen anpassas till de förändringar i interna och externa risker som inträffar över tiden. (3 kap. 3 § FFFS 2005:1)

Styrelsen bör följa upp verksamheten löpande och se till att det finns kontroller som säkerställer att rapporteringen på ett rimligt sätt återspeglar verksamheten. Vidare bör banken se till att informations- och rapporteringssystem säkerställer aktuell och relevant information om bankens verksamhet och riskexponering m.m. (3 kap. 4 §§ FFFS 2005:1) Institutet ska i enlighet med 6 kap. 2 § LBF se till att det har en tillfredställande intern kontroll.

Av råden framgår att det bör finnas en samlad funktion för självständig riskkontroll. Funktionen bör informera styrelse, ledning och i övrigt dem som har behov av informationen. Informationen bör ge en allsidig och saklig bild av företagets risker samt innehålla analyser av utvecklingen av riskerna. Funktionen bör också föreslå de ändringar i styrdokument och processer som funktionens iakttagelser om riskhanteringen ger anledning till. Funktionen bör ha tillräckliga resurser för sina uppgifter. (4 kap. 3 § FFFS 2005:1)

Det bör finnas en central funktion för oberoende kontroll av marknadsrisk som är underställd den verkställande direktören eller en ledamot av verkställande ledningen som inte är ansvarig för positionstagande enheter och som förutsätts ha kunskap om finansiella instrument samt metoder för styrning och kontroll av marknadsrisk. Funktionen bör ha tillräckliga resurser och kunskap om marknadsrisk. Den centrala funktionen för kontroll av marknadsrisk bör ansvara för att:

- övervaka implementering av riktlinjer och instruktioner för marknadsrisk i hela institutet,
- rapportera till styrelse och verkställande direktör,
- dagligen följa upp samt aktivt och förebyggande kontrollera aggregerad marknadsrisk, inklusive identifiering och rapportering av överträdelser,

- övervaka effekter av belöningssystem kopplade till risktagande för att därigenom bistå ledningen vid utvärderingen av dessa. (4 kap. 3 § FFFS 2005:1)

I 5 kap. FFFS 2005:1 anges hur funktionen för regelefterlevnad bör vara organiserad och att styrelsen eller VD i interna regler bör fastställa funktionens ansvarsområde, arbetsuppgifter och rutiner för rapportering.

Med regelefterlevnad (compliance) menas efterlevnad av lagar, förordningar och interna regler samt god sed och god standard avseende den tillståndspliktiga verksamheten. Funktionen bör löpande informera om de risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad, hjälpa till att identifiera och bedöma sådana risker samt biträda vid utformningen av interna regler. Funktionen bör också informera styrelsen, verkställande direktören och ledningen i frågor om regelefterlevnad (5 kap. FFFS 2005:1).

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse efter föredragning av avdelningschefen och chefsjuristen Joakim Schaaf. I ärendets slutliga handläggning har även vikarierande generaldirektören Erik Saers, avdelningschefen Uldis Cerps, biträdande avdelningschefen Charlotta Carlberg, enhetschefen Petra Gressirer, enhetschefen Magnus Löfgren, tf. enhetschefen Martina Jäderlund, juristerna Agneta Blomquist, Ann Ehrngren och Christian von Ahlefeld samt inspektörerna Ingemar Hägg och Agneta Bodin deltagit.

FINANSINSPEKTIONEN

Bengt Westerberg

Joakim Schaaf

Bilagor:

Bilaga 1. Avvecklingsplan

Bilaga 2. Överklagandehänvisning

Bilaga 3. Vidtagna åtgärder/åtgärdslista avseende 2007.

Bilaga 4. Utredningen

Bilaga 5. Fordringsförhållanden m.m. avseende stora exponeringar

Kopia för kännedom till:

Bolagsverket
Finansdepartementet
Riksgälden
Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumentverket
Riksbanken
SCB
Svenska Bankföreningen
Svenska Fondhandlareföreningen
Upplysningscentralen UC AB
VPC AB
Fondbolagens Förening
Sveriges Aktiesparare
Rahoitustarkastus
Kredittilsynet